

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (ôsma komora)

zo 6. apríla 2017*

„Štátna pomoc — Národná doprava — Náhrada za služby vo verejnom záujme — Zvýšenie základného imania — Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom a nariaďuje sa jej vymáhanie — Vstup žalobkyne do likvidácie — Procesná spôsobilosť — Zachovanie záujmu na konaní — Nezastavenie konania — Pojem pomoc — Služby všeobecného hospodárskeho záujmu — Kritérium súkromného investora — Zjavne nesprávne posúdenie — Nesprávne právne posúdenie — Námietka nezákonnosti — Povinnosť odôvodnenia — Právo na obhajobu — Rozhodnutie 2011/21/EÚ — Usmernenia pre štátnu pomoc na záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach — Právna úprava Únie uplatniteľná na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme — Rozsudok Altmark“

Vo veci T-220/14,

Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA, so sídlom v Cagliari (Taliansko), v zastúpení: G. M. Roberti, G. Bellitti a I. Perego, avocats,

žalobkyňa,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: G. Conte, D. Grespan, a A. Bouchagiar, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporuje:

Compagnia Italiana di Navigazione SpA, so sídlom v Neapole (Taliansko), v zastúpení: pôvodne F. Sciaudone, R. Sciaudone, D. Fioretti a A. Neri, neskôr M. Merola, B. Carnevale a M. Toniolo, advokáti,

vedľajší účastník konania,

ktorej predmetom je žaloba na základe článku 263 ZFEÚ o neplatnosť rozhodnutia Komisie C(2013) 9101 final z 22. januára 2014, o štátnej pomoci SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C) a SA.32016 (2011/C), ktorú poskytol autonómny región Sardínia spoločnosti Saremar v rozsahu, v akom toto rozhodnutie označilo za štátnu pomoc opatrenie vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme a zvýšenia základného imania, v akom vyhlásilo tieto opatrenia za nezlučiteľné s vnútorným trhom a nariadilo vymáhanie tejto pomoci,

VŠEOBECNÝ SÚD (ôsma komora),

v zložení: predseda komory D. Gratsias (spravodajca), sudkyne M. Kānčeva a N. Póltorak,

* Jazyk konania: taliančina.

tajomník: J. Palacio González, hlavný referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní 20. júla 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok¹

[omissis]

Právny stav

1. O procesnej spôsobilosti spoločnosti Saremar

- 43 Na úvod z vysvetlení a dokumentov poskytnutých Všeobecnému súdu účastníkmi konania 11. a 29. júla 2016 vyplýva, že vzhľadom na nemožnosť vrátenia časti už poskytnutej spornej pomoci, Saremar navrhla, aby jej bolo možné uskutočniť postup vyrovnania na účely jej likvidácie, pričom Tribunale di Cagliari (súd v Cagliari, Taliansko) tomuto jej návrhu 22. júla 2015 vyhovel. Saremar skončila všetku činnosť 31. marca 2016 a nachádza sa v pokročilom štádiu likvidácie, keďže všetci prednostní veritelia boli uspokojení a podľa samotnej spoločnosti sa predpokladá, že v nadchádzajúcich mesiacoch sa pristúpi k prvému zásadnému rozdeleniu prostriedkov medzi veriteľov s nezabezpečenými pohľadávkami.
- 44 V závislosti od vnútroštátneho práva uplatňujúceho sa na konania môže spoločnosť v likvidácii stratiť svoju procesnú spôsobilosť, a to minimálne vo svojom vlastnom mene. Napokon sama žalobkyňa uvádza, že v talianskom práve môže ísť o takýto prípad. Na pojednávaní a v rámci svojho listu z 29. júla 2016 Komisia síce len tvrdila, že začatie likvidácie žalobkyne spochybňuje jej záujem na konaní, nie však, že toto začatie likvidácie spochybňuje jej procesnú spôsobilosť. Keďže však prípadná strata procesnej spôsobilosti žalobkyne by spôsobila bezpredmetnosť otázky jej záujmu na konaní, treba overiť, či si v priebehu konania zachovala uvedenú procesnú spôsobilosť.
- 45 Hoci v tomto ohľade, ako Súdny dvor už rozhodol, sa pojem „právnická osoba“, ktorý sa nachádza v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ nevyhnutne neprekrýva s pojmami vlastnými rôznym právnym poriadkom členských štátov, z judikatúry vyplýva, že tento pojem v zásade vyžaduje existenciu právnej subjektivity, ktorá vznikla na základe práva členského štátu alebo tretej krajiny a procesnej spôsobilosti uznanej týmto právom (pozri v tomto zmysle rozsudky 20. marca 1959, Nold/Vysoký úrad, 18/57, EU:C:1959:6; z 28. októbra 1982, Groupement des Agences de voyages/Komisia, 135/81, EU:C:1982:371, bod 10; z 18. januára 2007, PKK a KNK/Rada, C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 114, a uznesenie z 24. novembra 2009, Landtag Schleswig-Holstein/Komisia, C-281/08 P, neuvverejnené, EU:C:2009:728, bod 22). Preto prípustnosť žaloby podanej podnikom, ktorý na základe konkrétneho vnútroštátneho práva nemá procesnú spôsobilosť, možno pripustiť len za výnimočných okolností, najmä pokiaľ to vyžadujú požiadavky zaručenia účinnej súdnej ochrany (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 18. januára 2007, PKK a KNK/Rada, C-229/05 P, EU:C:2007:32, body 109 až 114). Okrem toho táto procesná spôsobilosť musí byť zachovaná v priebehu konania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 20. septembra 2007, Salvat père & fils a i./Komisia, T-136/05, EU:T:2007:295, body 25 až 27, a z 21. marca 2012, Marine Harvest Norway a Alsaker Fjordbruk/Rada, T-113/06, neuvverejnený, EU:T:2012:135, body 27 až 29). Existencia právnickej osoby a procesná spôsobilosť sa musia preskúmať

1 — Uvádžajú sa iba tie body rozsudku, ktorých uverejnenie považuje Všeobecný súd za užitočné.

z hľadiska relevantného vnútroštátneho práva (rozsudok z 27. novembra 1984, Bensider a i./Komisia, 50/84, EU:C:1984:365, bod 7, a uznesenie z 3. apríla 2008, Landtag Schleswig-Holstein/Komisia, T-236/06, EU:T:2008:91, bod 22).

- 46 V prejednávanej veci z listu spoločnosti Saremer z 29. júla 2016 vyplýva, že v súlade s judikatúrou Corte suprema di cassazione (Kasačný súd, Taliansko) spoločnosť, ktorá je predmetom postupu vyrovnania, si zachováva právo vykonávať vo svojom vlastnom mene úkony pred súdom a zúčastniť sa sporových konaní s cieľom chrániť svoj majetok. Napokon žalobkyňa priložila k tomuto listu list svojich súdnych likvidátorov z 26. júla 2016, ktorý potvrdzuje, že poverenie jej právnych zástupcov v rámci tohto konania je naďalej platné. V dôsledku toho je namieste domnievať sa, že napriek svojej likvidácii Saremar nestratila v priebehu konania svoju procesnú spôsobilosť.

2. O námietke zastavenia konania predloženej Komisiou

- 47 Komisia tvrdí, že vzhľadom na prebiehajúcu likvidáciu spoločnosti Saremar záujem RAS na konaní zanikol v priebehu tohto konania. V tomto ohľade tvrdí, že začatie likvidácie spoločnosti Saremar sa nachádza v pokročilom štádiu a mohlo by sa skončiť pred vyhlásením tohto rozsudku. Ďalej by žalobkyňa nemohla pokračovať v hospodárskej činnosti, ako samotná uznala, aj keby bolo napadnuté rozhodnutie zrušené a ona z tohto dôvodu oslobodená od povinnosti vrátiť pomoc. Napokon záujem veriteľov spoločnosti Saremar na tom, aby suma spornej pomoci bola vylúčená z pasív tejto spoločnosti, sa líši od záujmu na pokračovaní jej hospodárskej činnosti. Komisia na záver uvádza, že taký nedostatok záujmu na konaní by mal viesť Všeobecný súd k zastaveniu konania v prejednávanej veci.
- 48 Saremar v odpovedi na tieto tvrdenia uvádza, že zrušenie napadnutého rozhodnutia vyvoláva vo vzťahu k nej právne účinky, keďže by malo za následok zníženie jej pasív v rámci vyrovnania o sumu viac než 11 miliónov eur, čo by umožnilo úplné uspokojenie všetkých jej veriteľov.
- 49 Podľa ustálenej judikatúry záujem na konaní totiž predstavuje základnú a prvoradú podmienku akejkoľvek žaloby na súd (pozri rozsudok zo 17. septembra 2015, Mory a i./Komisia, C-33/14 P, EU:C:2015:609, bod 58 a citovanú judikatúru).
- 50 V tomto ohľade z článku 263 ZFEÚ vyplýva, že sa jasne rozlišuje medzi právom inštitúcií Únie a členských štátov podať žalobu o neplatnosť, ktoré je upravené v druhom odseku tohto článku, a takýmto právom fyzických a právnických osôb, upraveným v jeho štvrtom odseku. Preto podľa ustálenej judikatúry výkon tohto práva podať žalobu, pokiaľ ide o inštitúcie Únie a členské štáty, nie je podmienený ani preukázaním ich aktívnej legitímácie, ani ich záujmu na konaní (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. marca 2011, Freistaat Sachsen a Land Sachsen-Anhalt/Komisia, T-443/08 a T-455/08, EU:T:2011:117, bod 64, a uznesenie z 19. februára 2013, Provincie Groningen a i./Komisia, T-15/12 a T-16/12, EU:T:2013:74, body 42 a 44 a citovanú judikatúru).
- 51 Naproti tomu právo podať žalobu fyzických a právnických osôb upravené v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ podlieha na jednej strane podmienke, aby im bola uznaná aktívna legitímácia, teda v zmysle znenia tohto ustanovenia podmienke, aby ich žaloba bola podaná proti aktom, ktoré sú im určené, alebo ktoré sa ich priamo a osobne týkajú, alebo proti regulačným aktom, ktoré sa ich priamo týkajú a nevyžadujú vykonávacie opatrenia. Na druhej strane toto právo podať žalobu podlieha existencii záujmu na konaní v štádiu podania žaloby, ktorý predstavuje podmienku prípustnosti odlišnú od aktívnej legitímácie. Rovnako ako predmet žaloby záujem na konaní musí pretrvávať až do vyhlásenia rozhodnutia súdu, inak by muselo byť konanie zastavené (pozri rozsudok z 17. septembra 2015, Mory a i./Komisia, C-33/14 P, EU:C:2015:609, body 57 a 59 až 62 a citovanú judikatúru).

- 52 Existencia záujmu na konaní predstavuje teda otázku verejného poriadku, ktorú prináleží Všeobecnému súdu preskúmať *ex officio* buď v štádiu podania žaloby na účely overenia jej prípustnosti, alebo v rámci konania, aby sa overilo, či je ešte namieste konať vo veci tejto žaloby alebo toto konanie zastaviť (pozri v tomto zmysle uznesenie z 24. marca 2011, Internationaler Hilfsfonds/Komisia, T-36/10, EU:T:2011:124, bod 46 a citovanú judikatúru).
- 53 Predpokladom takéhoto záujmu na konaní je, že samotné zrušenie napadnutého aktu môže vyvolať právne následky a že žaloba môže svojím výsledkom priniesť prospech osobe, ktorá ju podala (rozsudky zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia, C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 42, a zo 17. septembra 2015, Mory a i./Komisia, C-33/14 P, EU:C:2015:609, bod 55). Navyše záujem žalobcu na konaní musí skutočne existovať a nemôže sa týkať budúcej a hypotetickej situácie (pozri rozsudok zo 17. septembra 2015, Mory a i./Komisia, C-33/14 P, EU:C:2015:609, bod 56 a citovanú judikatúru).
- 54 Na úvod treba konštatovať, že táto žaloba splňa podmienky prípustnosti pripomenuté v bodoch 51 až 53 vyššie tak z hľadiska aktívnej legitímácie žalobkyne, ako aj z hľadiska existencie jej záujmu na konaní v štádiu podania žaloby, čo napokon Komisia nespochybňuje.
- 55 Pokiaľ ide osobitne o záujem na konaní, je potrebné uviesť, že k dátumu podania žaloby napadnuté rozhodnutie vytýkalo žalobkyni, že Komisia vyhlásila pomoc poskytnutú žalobkyni za nezlučiteľnú a protiprávnu a nariadila jej vymáhanie. Samotná skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie zmenilo právnu situáciu tejto spoločnosti, ktorá totiž od prijatia tohto rozhodnutia už nemala právo na poskytnutie tejto pomoci a musela v zásade očakávať, že ju bude musieť vrátiť (pozri rozsudok z 21. decembra 2011, ACEA/Komisia, C-319/09 P, neuvyverejnený, EU:C:2011:857, body 68 a 69 a citovanú judikatúru).
- 56 Je nutné konštatovať, že začatie likvidácie spoločnosti Saremar nemalo za účinnok spochybnenie jej záujmu na konaní, ako je definovaný v bode 55 vyššie, v priebehu konania.
- 57 Najskôr treba totiž zdôrazniť, že napadnuté rozhodnutie nebolo zrušené ani vzaté späť, takže táto žaloba nie je bezpredmetná (pozri v tomto zmysle rozsudok z 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia, C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 48).
- 58 Ďalej sa právne účinky napadnutého rozhodnutia nestali obsolentné len z dôvodu likvidácie spoločnosti Saremar.
- 59 V prvom rade totiž RAS na základe tohto rozhodnutia stále nemá právo poskytnúť spoločnosti Saremar časť sporného zvýšenia základného imania, ku ktorému tento verejný orgán nepristúpil z dôvodu oznámenia tejto transakcie Komisii, ako to vyplýva zo zápisnice z valného zhromaždenia spoločnosti Saremar z 11. júla 2012. Nijaký dôkaz v spise neumožňuje vylúčiť možnosť, že v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia by táto časť zvýšenia základného imania, na poskytnutie ktorej by teda Saremar mala nárok, mohla byť zaradená do jej majetku.
- 60 V druhom rade, pokiaľ ide o časť spornej pomoci, ktorú už RAS poskytol spoločnosti Saremar, z ustálenej judikatúry vyplýva, že samotná okolnosť, že podnik je v postupe vyrovnania, najmä keď toto konanie vedie k likvidácii tohto podniku, nespochybňuje zásadu vymáhania štátnej pomoci. V takomto prípade sa totiž obnovenie predchádzajúcej situácie a odstránenie narušenia hospodárskej súťaže vyplývajúceho z protiprávne poskytnutej pomoci v zásade môže dosiahnuť tak, že do pasív podniku v likvidácii sa zapíše záväzok týkajúci sa vrátenia predmetnej pomoci (pozri rozsudok z 1. júla 2009, KG Holding a i./Komisia, T-81/07 až T-83/07, EU:T:2009:237, body 192 a 193 a citovanú judikatúru). V dôsledku toho vzhľadom na napadnuté rozhodnutie sporná pomoc musí minimálne zostať v pasívach spoločnosti Saremar, takže aj za predpokladu, že by nemohla byť vrátená RAS, už nie je súčasťou majetku žalobkyne.

- 61 V dôsledku toho je namieste uviesť, že vstup spoločnosti Saremar do likvidácie nespochybňuje skutočnosť uvedenú v bode 55 vyššie, podľa ktorej by zrušenie napadnutého rozhodnutia mohlo byť pre žalobcu prospešné, keďže právna situácia tejto spoločnosti vo vzťahu k spornej pomoci by sa v nadväznosti na to nevyhnutne zmenila. Navyše toto zrušenie by malo tiež za účinok podstatné zlepšenie jej hospodárskej situácie, keďže sporná pomoc by mohla byť opätovne zaradená do jej majetku. Napokon je namieste uviesť, že túto analýzu potvrdzuje aj rozsudok z 13. septembra 2010, Grécko a i./Komisia (T-415/05, T-416/05 a T-423/05, EU:T:2010:386), v ktorom Všeobecný súd rozhodol, že spoločnosti v likvidácii, ktoré vrátili spornú pomoc v týchto veciach, si zachovávajú záujem na konaní, pokiaľ by v prípade zrušenia bola Helénska republika povinná vrátiť im vymoženú pomoc, ktorá by bola zapísaná do aktív v ich jednotlivých likvidačných účtovných závierkach (rozsudok z 13. septembra 2010, Grécko a i./Komisia, T-415/05, T-416/05 a T-423/05, EU:T:2010:386, bod 62).
- 62 Ďalej treba uviesť, že Všeobecný súd do dnešného dňa nebol informovaný o tom, že by sa konanie o likvidácii spoločnosti Saremar skončilo.
- 63 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Saremar má záujem na konaní v rámci tejto žaloby a v dôsledku toho je potrebné o nej rozhodnúť.

[omissis]

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (ôsma komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Žaloba sa zamieta.**
- 2. Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Európskej komisii a spoločnosti Compagnia Italiana di Navigazione SpA.**

Gratsias

Känčeva

Póltorak

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 6. apríla 2017.

Podpisy